

p. Mauro - Giuseppe Lepori, generalni opat O.Cist.
postno premissljevanje
Rim, generalna hiša – 3. marec 2013

Pot življenja v luči pričevanja Benedikta XVI

Za to postno premissljevanje se želim vrniti na cerkvene dogodke zadnjih tednov zlasti na pričanje, ki nam ga je ponudil Benedikt XVI. Kaj to pomeni za nas? K čemu nas kliče? Če se omejimo na dejstvo, da gre zgolj za menjavo papeža, smo še vedno, kot so to mediji, na površinski ravni. Na ravni, ki zadeva samo naše okuse, naše ideje in morda naše ambicije. A če želimo, da se nas ti dogodki dotaknejo globlje, se nujno moramo vprašati po spreobrnjenju h kateremu nas kliče Benediktovo pričevanje. Na kakšen način nam lahko odločitev upokojenega papeža (*papa emeritus*) in način, kako jo je izpeljal, pomaga, da z večjo resničnostjo živimo našo osebno poklicanost?

Če o tem premissljujemo, če torej sprejmemo papežev »izziv« na tej globini, lahko spoznamo, da gre za izziv, ki nam lahko pomaga, da živimo bolje ta postni čas, saj pomaga, da bolje razumemo spreobrnjenje, ki ga Gospod pričakuje od vsakega izmed nas. Da bi ga živeli v večji svobodi, veri, ljubezni in upanju.

»Gospod me kliče«

Ob zadnji molitvi angelskega češčenja smo papeža lahko slišali izreči: »Dragi bratje in sestre, to Božjo besedo (evangelij spremenitve na gori) občutim na poseben način naslovljeno name v tem trenutku mojega življenja. Gospod me kliče, naj se »vzpnem na goro«, da se še bolj posvetim molitvi in premissljevanju. A to ne pomeni, da zapuščam Cerkev, ravno nasprotno. Če me Gospod tega prosi, je ravno zato, da bi ji lahko služil z enako odločnostjo in z isto ljubeznijo, kot sem to poskušal do sedaj, a na način, ki je primernejši mojim letom in mojim močem. Prosimo za priprošnjo Devico Marijo; ona naj nam pomaga, da bomo vedno sledili Gospodu Jezusu, v molitvi in v darovanjski ljubezni.« (24.2.2013)

Posebej se me je dotaknil stavek: » Gospod me kliče«. Papež pravi, da je razumel, da ga Bog vabi k odločitvi, naj zapusti svojo službo in to vabilo

razume kot klic. Zaključí tako: »Prosimo za priprošnjo Devico Marijo; ona naj nam pomaga, **da bomo vedno sledili Gospodu Jezusu**, v molitvi in v darovanjski ljubezni.«

Iz teh besed se razume, podobno kot iz drugih govorov, da je vprašanje, ki si ga je papež postavil o svoji petrinski službi, vprašanje, ki ga je postavil Gospodu; da bi od Njega izvedel, kje in kako mu naj sledi; da bi slišal njegov glas; da bi odgovoril svobodno in z razpoložljivostjo.

Medije, vatikaniste, politike, pa tudi nas bolj zanima, odkrivanje drugih razlogov, skritih mehanizmov, in ne dojemamo, da je Benedikt svojo izbiro živel znotraj skrivnosti lastne poklicanosti. To je, znotraj svojega osebnega odnosa z Gospodom, znotraj dialoga med svojo svobodo in svobodo Boga.

Zato nima nobenega smisla primerjati izbiro enega papeža z izbiro drugega, ker ne gre za udejanjanje ene sheme ali pravila, kakor, da bi petrinska služba bila služba funkcionarja. Petrinska služba, kot vsaka krščanska poklicanost, je skrivnost, ki se dogaja znotraj osebnega odnosa z Kristusom, tako kot med Jezusom in Simonom Petrom: » Simon, Janezov sin, ali me ljubiš? – Seveda Gospod, ti veš, da te imam rad. – Pasi moje ovce.« (Jn 21,15).

Zakaj papež, kot je bil Janez Pavel II ni ponudil svojega odstopa (in ve se, da si je resno postavljaj to vprašanje), čeprav je bil bolj šibek in bolan, papež Benedikt pa je to storil? Ne zdi se mi smiselno obeh primerjati, saj sta si oba postavljala to vprašanje znotraj osebnega odnosa z Gospodom; znotraj njune osebne poklicanosti slediti Kristusu. Od enega je Jezus pričakoval to, od drugega pa nekaj drugega. Toda zakaj Kristus pričakuje od enega to, od drugega pa nekaj drugega, kakor, da bi ne bilo neke skladnosti? Ravno to je skrivnost vsake poklicanosti, skrivnost edinstvenega in osebnega odnosa, ki ga Jezus vzpostavlja in ga želi vzpostavljati z vsakim od nas.

Zato se iz teh dogodkov ne moremo naučiti zgolj **kaj** moramo narediti, kakor, da bi sedaj vsi škofje in opati morali ponuditi odstop, češ tudi papež je tako storil. Mnogo bolj se moramo naučiti **kako** se naredijo te izbire. Kako se pride do razumevanja in odločanja na poti naše poklicanosti?

To, k čemur nas močno spodbujata tako kalvarija Janeza Pavla II, ki je, prenašajoč in darujoč bolezen, izpolnil svojo službo vse do smrti, kakor tudi Benedikt, ki je odstopil preden bi ga onemogočila bolezen, je, da živimo

svojo poklicanost in vse izbire svojega življenja v okrilju živega odnosa s Kristusom. Da ga lahko slišimo govoriti; da nam spregovori, kaj namerava z nami; da nam razodene kam nas kliče. Spodbujeni smo resnično slediti Gospodu, resnično slediti živi osebi, ki nam govori. Ne pa le uresničevati poklic, kakor, da bi bil to naš projekt ali naš lasten načrt.

Ko se izostri pozornost na Gospodov klic, na Njegove odločitve, se ne potrebujemo ustrahovati zaradi naših nesposobnosti, kajti pomemben je Bog, ki izbere, in ne ta, ki ga je izbral. Papež je to jasno povedal na predvečer svoje izjave o odstopu, med angelskim češčenjem 10.2., ko je komentiral poklicanost prvih apostolov v Lukovem evangeliju (5,1-6). Tako je rekel: »Pedagogija Božjega klica ... ne gleda na kvaliteto izvoljenih, ampak na njihovo vero. Kot pri Simonu, ki pravi: »Na tvojo besedo bom vrgel mreže«.«

In papež dodaja »Današnji odlomek nam daje misliti o klicu v duhovništvo in v posvečeno življenje. Gre za Božje delo. Človek ni avtor svojega poklica, ampak dāje odgovor ne božansko ponudbo; in človeška šibkost ne sme preplašiti, če kliče Bog. Potrebno je zaupati v njegovo moč, ki deluje ravno v našem uboštvu; potrebno je vedno bolj zaupati v moč njegovega usmiljenja, ki preoblikuje in nas prenavlja.« (Angelovo češčenje 10.2.13)

»Govoriti s Kristusom«

V letošnjem sporočilu za postni čas je Benedikt XVI navajal temeljni odlomek iz svoje prve enciklike, ki povzame bistvo njegovega pričevanja v teh zadnjih tednih: »V začetku krščanskega »biti« ni neka etična odločitev ali pa velika ideja, ampak srečanje z dogodkom, z Osebo, ki daje življenju novo obzorje in s tem odločilno smer« (enciklika Bog je ljubezen, 1).

Krščanski (po)klic se zgodi s srečanjem z Jezusom Kristusom. Srečanjem, ki razodene novo življenjsko obzorje. Zmeraj dvigajoč svoj pogled k temu obzorju, lahko vsak odkrije in razume, katera je ta »odločilna smer« njegove poti. Odločilne smeri ne izberemo zgolj sami, ampak se zanjo, zaradi srečanja s Kristusom, odločimo skupaj z Njim. Zato se vsaka avtentična krščanska poklicanost odloča, zmeraj znova, le znotraj pogovora z Jezusom Kristusom. Bistveno pa je, da srečanje z Njim ne ostane le na začetku, ampak, da nas spremlja na vsej poti. Tako srečanje postane odnos, prijateljstvo, stalno občestvo z Jezusom.

Med zadnjo avdienco, se me je dotaknilo, kako je Benedikt XVI. razodel svoj osebni pogovor, ki ga je imel z Jezusom v trenutku svoje izvolitve: »Gospod, zakaj me to prosiš? In česa me prosiš? Veliko breme mi nalagaš na ramena, a če me tega prosiš, bom na tvojo besedo vrgel mreže, trden, da me boš ti vodil tudi z mojimi šibkostmi.« (27.2.13)

Zdi se, kakor, da bi poslušali Apostolska dela, pogovore med Jezusom in Petrom, Pavlom, Ananijem... A ravno to je svežina, ki izvira iz Cerkve in iz vsake poklicanosti; da osebni odnos s Kristusom tako živim, da lahko z njim govorim; da mu razodenem probleme, svoje težave in si pustim, da mi On sam svetuje pri izbirah, pri sprejemanju odločitev za svoje življenje, pri sprejemanju nalog, ki mi jih daje, pri poslanstvu, ki presega moje moči in sposobnosti. To je globoka vitalnost Cerkve in naše poklicanosti; vitalnost, ki je vedno nova.

Ko je 11. februarja kardinalom oznanil svojo odločitev o odstopu, je Benedikt XVI. rekel: » Potem, ko sem večkrat preiskoval svojo vest pred Bogom, sem prišel do gotovosti, da moje moči in moja leta, niso več primerna za ustrezno opravljanje petrinske službe.«

Menim, da mora takšna drža vzbuditi v nas iskren ekzamen vesti o tem, kako se soočamo z življenjskimi problemi in z odločitvami ter izbirami, ki jih moramo storiti. Pogosto premišljujemo in premlevamo le znotraj nas samih, ali pa klepetamo in razpredamo s premnogimi. Papež pa nam pokaže, da lahko samo, če se postavimo v Božjo navzočnost, v pogovor s Kristusom, pridemo do gotovosti in miru in torej do resnično svobodnih odločitev. Ravno to notranje razločevanje (pa tudi razločevanje v skupnosti), pričakuje sveti Benedikt od opata in tudi od vsakega meniha, kadar se je treba odločiti ali doumeti kakšna je Božja volja (glej. Pravilo sv. Benedikta 3 in 68) Sicer se izgubi mir in se obudijo notranji nemiri, godrnjanje, nekonstruktivne kritike, ki razjedajo in uničujejo občestvo z Bogom in z brati.

»Gospod nas vodi«

Če imamo torej to izkušnjo srečanja z Kristusom, ki ostaja, razumemo Benediktovo odločnost in gotovost, da je Gospod tisti, ki vodi. Pogosto je to ponovil z ozirom nase in na Cerkev: »Trden, da me boš Ti vodil« je rekel ob svoji izvolitvi. Ali pa na pepelnično sredo, po oznanilu o odstopu, je na avdienci dejal: »Podpira me in razsvetljuje gotovost, da je Cerkev Kristusova. In Kristus ji ne bo nikoli odrekel svojega vodstva in skrbi...

Gospod nas vodi.« (Avdiencia 13.2.13) In tudi na zadnji avdienci: »Gospod me je vodil, mi je bil blizu. Lahko sem iz dneva v dan čutil njegovo navzočnost... Bog vodi svojo Cerkev, in jo zmeraj podpira...« (27.2.13).

Kristus nas vodi. To pomeni, da živeti našo poklicanost ni zgolj uveljavljanje smernic, ampak slediti navzoči Osebi, ki sproti kaže pot; ki sporoča smer in način napredovanja s tem, ko odločno nagovarja naše srce. Ravno to nam daje energijo, da lahko gremo naprej. Daje nam moč in veselje, da predano živimo svojo nalogo, svoje poslanstvo: »Na tvojo besedo bom vrgel mreže, trden, da me boš ti vodil tudi z mojimi šibkostmi.« (27.2.13)

To je pričevanje, ki ga je zapustil papež Benedikt XVI. Pričevanje, ki je, lahko rečemo, srce njegove oporoke Cerkvi. Pričevanje, ki je dejanje ljubezni. Pričevanje s katerim je papež izrazil ljubezen do Cerkve, do nas vseh. Pričevanje je namreč dejanje, ki deluje blagodejno na naša življenja, saj pričevalec, ki ljubi Gospoda, sporoča in da čutiti, kako dobro je, če mu sledimo, če damo življenje zanj, kot ga je dal On sam. Zato pričevanje daje veselje do življenja. Veselje, da bi živeli enako, ljubili enako, da bi dali življenje enako, ker spoznamo, da pričevalec pričuje o uresničenem življenju, svobodnem, lepem, radostnem, brez strahov in polnem upanja.

»Popolnoma pripadati Božjemu delu«

Toda kako se preide od te očaranosti k golemu vsakdanjiku? Kako lahko postane to pričevanje zame resnično tako, da tudi jaz, ko pride za to čas, dam pričevanje za to novo življenje v Kristusu in za to svobodo?

Odgovor prihaja natanko v postnem času: spreobrnjenje. Ampak gre za spreobrnjenje, ki je na obzorju papeževega pričevanja: obzorju pod vodstvom Gospoda, da bi mu sledili v samopodaritvi. Spreobrnjenje brez hoje za Kristusom bi bilo diabolični projekt, iskanje lastne slave. Resnično spreobrnjenje ima namreč za svoj edini cilj vzgojiti naše krhko in nestanovitno srce, da bi vedno bolj izbiralo Kristusa pred vsem ostalim. Da bi ga poslušalo in sledilo njegovi navzočnosti v našem življenju.

Čudovito je, posebej za nas, ki smo se zaobljubili po pravilu svetega Benedikta, kako ga je papež omenil med svojo zadnjo avdienco: »Sveti Benedikt, po katerem nosim ime, mi bo velik vzgled ... Pokazal je pot za življenje, ki, aktivno ali pasivno, popolnoma pripada Božjemu delu.«

Malo kdaj sem uspel videti strnjeno na tako bistveno, kaj pomeni naša poklicanost: slediti po poti življenja, ki popolnoma pripada Božjemu delu. To pa pomeni pripadnost Božjemu delu, ki vsako okoliščino življenja naredi rodovitno. Papež pravi, da Božje delo naredi rodovitno tako »aktivno« kot »pasivno« življenje. In stanje, ko lahko kaj storimo, in stanje, ko ne moremo nič storiti, ko smo nemočni. Biti pasivni lahko pomeni bolezen, fizično ali psihično nezmožnost storiti velike reči, preganjanje, biti brez pogojev, da bi naredili rodovitne lastne talente ali lastne ambicije. Sveti Benedikt nas vodi, da vse to živimo na poti pripadnosti Božjemu delu. Delu, ki ga dela Bog. Delu, ki je neskončno večje in dragocenejše od tega, kar zmoremo ali ne moremo storiti sami.

Jezus, v Janezovem evangeliji, tistim, ki ga vprašajo: »Kaj naj storimo, da bomo delali Božja dela?« odgovori: »Božje delo je to, da verujete v tistega, ki ga je on poslal.« (Jn 6,28-29)

Sami pogosto menimo, da mora Božje delo sovpadati s tem, kar delamo sami, ali pa celo s tem, kar bi morali storiti drugi. Jezus pa nas opozarja na dejstvo, da je resnično Božje delo, edino resnično Božje delo, naša vera Vanj, ki Ga je Oče poslal. Božje delo je vera, ki omogoči, da Jezus pride med nas, da bi opravil svoje poslanstvo, ki mu ga zaupa Oče. To je: odrešenje sveta, naše zveličanje, nebeško kraljestvo.

Ko se papež spominja svetega Benedikta, nas uči tiste poti življenja, ki popolnoma pripada Božjemu delu. S tem nam pomaga razumeti, da je za našo poklicanost, kot tudi za vse ostale, bistveno živeti s popolno predanostjo tako, da se naše življenje lahko v celoti odpre Kristusovemu dejanju; k Božjemu Sinu, ki ga je Oče poslal, da reši svet. To razsežnost moramo imeti v mislih, ko sledimo ali ko smo poklicani, da sledimo po poti, ki jo je orisal Sveti Benedikt. In to v vseh ozirih: v molitvi, v poslušanju Božje besede, v bratski skupnosti, v pokorščini, v nenavezanosti na lastnino, v ponižnosti, v pripadanju stalni samostanski skupnosti. Vse to nam omogoči, da vedno bolj pripadamo Božjemu delu. To je Kristus, ki je prišel na svet, da bi rešil človeka. Vera je Božje delo, pri katerem lahko vedno sodelujemo, sodeležimo. V aktivnostih in tudi v pasivnosti, v moči kakor tudi v šibkosti, z življenjem in tudi s smrtjo.

Papež Benedikt XVI. je očaral ves svet ravno s tem pričevanjem, polnim življenja, ki prihaja iz predanega pripadanja Gospodu; ravno zaradi Njega smo trdni, da je naše življenje rodovitno, tudi kadar nas zapustijo moči, da bi nadaljevali svojo službo.

Takšna globina vere in pokorščine v pripadanju Gospodu, njegovi navzočnosti, njegovemu poslanstvu, nas naredi svobodne, ponižno svobodne, svobodne od lastnih interesov, lastnih računov. Svobodne, da ljubimo, svobodne od strahu, da bi izgubili življenje. Benedikt XVI. pričuje za vse to in nas navdušuje, da bi tudi mi živeli našo poklicanost; da bi polno živeli življenje v Kristusu, in mu sledili.

»V svojem usmiljenju nam Gospod kaže pot življenja«

Priznam, da pogosto, ko vidim naše skupnosti in posamezne menihe in nune, kako živijo svojo poklicanost, kjerkoli že po svetu, občutim posebno nelagodje: Ne toliko zaradi tega, ker smo vsi polni pomanjkljivosti in krhkosti. In to jaz kot prvi. Nelagodje, ker se mi zdi, da manjka ravno ta želja po polnem življenju. Srečujem menihe in nune, včasih tudi mlade, za katere se mi zdi, da ne živijo za drugo, kot za svoje ugodje, za svojo kariero, za svojo neodvisnost, da bi počeli, kar želijo, ali pa celo za denar, za posedovanje predmetov in osebnih dobrin. Ne demoralizira me nedoslednost, ampak dejstvo, da pogosto ne vidim želje po lepšem življenju, bolj polnem življenju, in torej želje pripadati Kristusu, dati življenje zanj. Pa četudi pademo tisočkrat na dan, četudi smo mu nezvesti. Zdi se kakor, da zadostujejo idoli, da zapolnijo srce in bi ne bilo več prostora želeti več, hrepeneti po neskončnem, polnosti in veselju.

Je kakor, da se živi brez želje po življenju.

Generalnemu opatu se predstavljajo zahteve, pritožbe in kritike. Nikoli želje po življenju. Kakor, da bi generalni opat moral biti policaj, ki vzpostavlja red, ali pa bankir, ki prinaša denar, ali pa psiholog, ki ozdravi osebne težave in težave v odnosih, ali pa odvetnik za pravičnost v interesnih sporih. Ne vpraša se ga za pomoč pri pripadanju Božjemu delu. Ne vpraša se ga za pomoč ali družbo pri »verjeti Vanj, ki ga je Oče poslal.«

Ampak če ni tega vprašanja, tega hrepenenja, te potrebe, vsaj pri nekaterih osebah, ali pa vsaj pri eni. Kaj narediti?

Zato papež uči, da pred tlečim stenjem hrepenenja nič ne koristi tožba ter pomanjkanje poguma. Potrebno je začeti pri samem sebi. Živeti iz hrepenenja in to živeti na poti Cerkve. V občestvu z drugimi, s sprejemanjem pričevanja tistih, ki pričevanjsko hodijo pred nami. Kakor to počne ravno Benedikt XVI.

V pridigi na pepelnično sredo je povedal: »Mnogi so si pripravljene »pretrgati obleko« zaradi škandalov in nepravilnosti – seveda povzročene od drugih -, a zdi se, da so redki pripravljene delovati po svojem »srcu«, po svoji vesti, po svojih namenih; dopustiti, da jih Gospod spremeni, prenovi in spreobrne.« (23.2.13).

Vsak izmed nas soočen spričo pričevanja o življenju v polnosti, to je svetostjo, se mora vprašati: Verujem Vanj, ki ga je poslal Oče? Verujem v njegovo navzočnost v svojem življenju. In ali prepoznam njegovo navzočnost v Božjem delu h kateremu sem poklican, da mu popolnoma pripadam; da bi živel izpolnitev svojega življenja in torej svojo srečo?

V generalni hiši, imamo lepo podobo te skrivnosti na veliki gravuri umetnika Claudia Pastra nad oltarjem. Osrednja slika je poklic učencev Andreja in Janeza. Jezus, ki ravno stopa iz Jordana, kjer je prejel krst in je bil predstavljen kot »Jagnje Božje, ki odvzame greh sveta« (Jn 1,29.36), On torej, ki ga je Oče poslal, da reši svet. Andrej in Janez s stegnjenimi rokami k Jezusu, ko mu

odgovarjata. Jezus pa odgovori z gibom svojih rok: z eno pokaže nase, morda ravno na svoje srce; z drugo pokaže pot, cesto, ki jo simbolizirata dve nekoliko zaviti črti. Ti dve se križata, dvigata in spuščata, kakor pot vsakega človeškega življenja. Zdi se, da jima pravi: »Jaz sem pot« (Jn 14,6). Pot, ki ji je slediti. Pot življenja o kateri govori predgovor Pravila: »Zato glej, v svojem usmiljenju nam Gospod kaže pot življenja« (Pravilo sv. Benedikta, Predg. 20).

Krivuljasta je pot življenja našega bivanja, kamor je Jezus prišel, da bi z nami hodil po njej; da bi postala njegova pot; da bi sledili njemu. Je naše življenje, pa vendar ni več naše. Je naša pot, pa vendar ni več naša. Je On, ki

živi v nas (Gal 2,20). Je On, ki prehodi svojo pot in preoblikuje pot našega življenja v pot Njegovega življenja, v pot proti Očetu.

Sveti Benedikt dobesedno pravi, da nam Gospod v svojem usmiljenju (*pietate sua*) pokaže – »*demonstrat*« pot življenja. Ne samo, da jo kaže »*mostrat*«, ampak jo naredi vidno tako, da hodi po njej pred nami. Z nami, podarjajoč nam svojo izkušnjo. Takšna demonstracija je ravno v podaritvi izkušnje, dogodka. Ne pomeni zgolj kazati na nekaj od daleč, ampak pomeni postaviti se v dejanje, se vključiti.

Prodajalci, kadar nam želijo karkoli že prodati, naredijo demonstracijo. Nam prikažejo, kako deluje, prezentirajo. Nam dokažejo, da deluje brezhibno. Tako nas prepričajo, da bo služilo tudi nam; da bo v našo korist.

Kristus je prišel, je bil poslan od Očeta točno za to. Da bi dal dejavni dokaz za pot življenja. In ta dokaz, ta demonstracija je v tem, da On z nami živi to življenje, ki nam ga želi dati. Hodi z nami. Nas spremlja. Nas vodi. Kakor je tolikokrat ponovil papež.

Pot življenja je torej pot našega življenja z Njim. Da mu govorimo. Da ga poslušamo, kot dva učenca v sliki v naši kapeli. Da ga gledamo. Da sprejmemo to, kar pove in kar pokaže: svojo navzočnost, svoje srce. Pot življenja pomeni živeti vse znotraj prijateljstva s Kristusom. To je globoka skrivnost Cerkve. Kakor je rekel papež kardinalom, s citatom Romana Guardinija: Cerkev je »živa resničnost... in njeno srce je Kristus« (28.2.13).

Benedikt XVI. pričuje, da to izkušnjo življenja, to pot slediti Kristusu v Cerkvi lahko živimo. In da je to izredno lepo, ker nas osvobaja ter razširja naše srce za ljubezen do Boga in do vseh drugih. »Posameznik sprejme življenje ravno takrat, ko ga daruje,« je rekel na zadnji avdienci. In pokazal je, da je to pravzaprav zelo preprosta izkušnja, saj zahteva zgolj otroško zaupanje. Govoril je, še enkrat v svoji zadnji avdienci, kakor, da bi izrazil svojo zadnjo željo, svojo duhovno oporoko, ki jo oče zapušča sinovom:

»Želim vas vse povabiti, da obnovite trdno zaupanje v Gospoda; da se izročite kot otroci v Božje roke, prepričani, da vas bodo te roke vedno podpirale in omogočale, da hodite vsak dan tudi v težavah. Želim, da se vsak čuti ljubljen od Boga, ki je dal svojega Sina za nas in ki je pokazal ljubezen brez meja. Želim, da vsak občuti veselje biti kristjan.« (27.2.13).